

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 1 Ekim 1985 gün ve 5777 sayılı yazısıyla, eczacılık mesleği ile ilgisi olmayan kişiler tarafından aktar, baharatçı vb. dükkânlarda pek çok bitkisel maddenin, bazı hastalıklar için tavsiye edildiği ve karışımların hazırlanarak satıldığı, ayrıca bu dükkânlarda, ilaç niteliği olan bitkilerin hijyenik şartlara uygun olmayan bir biçimde ve hatta tarım ilaçları, insektisitler gibi zehirli maddelerle beraber bulundurulduğu acı gerçeği vurgulanarak, S.S.Y.B.'nin konuya önemle eğildiği ve bazı önlemlerin alındığı duyurulmuş bulunmaktadır.

Adı geçen yazının 2/i maddesinde işaret edildiği üzere, "Aktarlar da, baharatçılarda ve benzeri dükkânlarda satılması mahzurlu ve tehlikeli olan maddeler" in listesi yazıya ekli olarak ilgili kurum ve kuruluşlara yollanmış, bu liste dışında olsa dahi insan sağlığı için zararlı etken madde taşıyan drogların satılmayacağı bir kez daha hatırlatılmış ve uyulması istenen hususların S. ve S.Y. Müdürlüğü, İlaç ve Eczacılık Şubesi'nce kontrol edileceği de belirtilmiştir.

Aktar ve baharatçılarda bulundurulması yasaklanan droglara, bu dükkânlarda farklı isimlerle rastlandığı gibi yanlış isimlendirildiklerine de sık sık şahit olunmaktadır. İşte bu farklılık ve yanlışlıklar giderilerek, listede bulunan drogların tanınmasına yarıyacak özellikleri tekrar ve resimleriyle birlikte bir araya toplayarak, başta kontrolü yapacak yetkililer olmak üzere, Sağlık Müdürlüklerindeki ilgililere ve eczacı meslekdaşlarıma yardımcı olmayı görev saydım.

Bu yazıda, öncelikle listede yer alan droglar ele alınmış, yasaklanmayı gerektiren sebeplere ve sakıncalarına kısaca değinilmiş ve droglar tanıtılmaya çalışılmıştır. Droglar kodeks ve farmakopelerdeki lâtince isimleriyle verilmiştir. Türkçe isim olarak aktarlarca bilinenler, halk dilinde söylenenler ve ilgili yayınlarda rastlananlar alınmıştır. Çizimler için drogların aktarlarda satılan ve koleksiyonumuzda bulunan örneklerinden yararlanılmıştır. Şekillerde genellikle aynı büyüklüğü korumaya gayret edilmişse de çok küçük olan ve özellikleri büyüteçle seçilebilen bir iki tanesi 2-3 kez büyütülp çizilmiştir.

Bu ufak çalışmanın yarar sağladığı ve amacına ulaştığı görülürse, bugün için listede yer almayan fakat aynı grupta mütalaa edilmesi gereken doğal kaynaklı droglar hakkında, bu yayının organında, uyarıcı ve tamamlayıcı bilgi vermeye devam edilecektir.

Mart 1986

Prof. Dr. Nevin TANKER
A.Ü. Eczacılık Fakültesi